

**Jonge leeuwen lopen hongerig rond,
wie de Machtige zoekt ontbreekt het aan niets (psalm 34, 11)**

Inleiding

Wat zoek je? Goede morgen, u en jullie in dit huis vol mensen, van waar ook gekomen, om welke reden hier ook binnengegaan. Wat zoek je? Komen wij hier samen op zoek naar de zin van het leven of hopen we op een taal of teken dat zo'n zin er is, dat wij niet verloren lopen, en dat onze weg ergens naartoe voert, ons zoeken niet vergeefs zal zijn? Want hoe hard we ook ons best doen, we kunnen wel op weg gaan, maar de garantie dat we ook ergens aankomen hebben wij niet. 'Jonge leeuwen lopen hongerig rond', zegt Psalm 34, leeuwen, het symbool van onoverwinnelijke kracht bovendien in de kracht van hun leven, 'lopen hongerig rond', 'kunnen zelfs van de honger omkomen', zegt een andere vertaling, zijn niet beschermt tegen gebrek - 'Jonge leeuwen lopen hongerig rond, maar wie God zoekt ontbreekt het aan niets'. Wie God zoekt die is al door God gevonden en die heeft de rest van het leven om te ontdekken wat dat betekent.

Maken we het daarom aan het begin van deze viering eerst stil
en brengen wij ons te binnen
dat we tot hier toe gedragen werden,
dat we temidden van alle zoeken gevonden zijn,
dat we,
op weg naar onze bestemming
een richting hebben meegekregen.

...

En bidden we om Gods blijvende zorg,
Gods blijvende aanwezigheid,
Gods blijvende draagkracht.
Gij,
bewarend liefde tot het duizendste geslacht,
wees ons nabij.
Dat het zo mag zijn.

Wie wil toetreden tot één van de takken van de dominicaanse beweging, wie zuster wil worden, pater of broeder in de orde van Sint Dominicus, of lekendominicaan, wie tot de dominicaanse gemeenschap wil toetreden krijgt de vraag voorgelegd: wat zoek je? Zij of hij wordt geacht te antwoorden: Gods barmhartigheid en die van jullie. Het is uitdrukking van het inzicht dat wij mensen niet zouden kunnen leven als wij geheel op onszelf zouden zijn teruggeworpen. Het is uitdrukking van het geloof dat wij niet verloren lopen en van de hoop dat ook zal *blijken* dat we niet verloren lopen – dat anderen ons zien, onze behoeftes en verlangens gekend zijn, onze zwakheden worden waargenomen en ons zonodig barmhartigheid ten deel. Ten diepste drukt het het geloof uit dat de God die hemel en aarde gemaakt heeft tegelijkertijd een ruimte is van barmhartigheid die doet leven en toekomst geeft, en perspectief.

Wij zijn Goddank geen geïsoleerde individuen. Wij zijn erfgenamen van het verlangen van de generaties die ons voor gingen, wij zijn geroepen dragers te zijn van het geloof dat hen het buitengewone deed doen, het onverwachte teweeg liet brengen, ze deed weg trekken uit uitzichtloosheid en ze deed gaan naar waar het leven waarachtig goed is. Wie welgemeend zoekt naar goed leven, die sluit zich aan bij de voorgaande generaties van zoekers naar goed leven, naar een geheeld en verzoend bestaan, naar een leven dat niet tragisch doodloopt in de dood. Het vervulde bestaan dat we zoeken is verborgen aanwezig in het verlangen dat we van onze voorouders erven, de

hoop waartoe onze tijdgenoten ons aansteken, het onuitroeibare geloof dat ons toekomst gegeven zal worden.

Zo lezen we het in hoofdstuk 11 van de **brief aan de Hebreëën**:

Het geloof is de grondslag van datgene waarop we hopen, het overtuigt ons van de waarheid van wat we niet zien. Door zijn geloof ging Abraham, toen hij geroepen werd, gehoorzaam op weg naar een plaats die hij in bezit zou krijgen, en hij ging op weg zonder te weten waarheen. Door zijn geloof trok hij naar het land dat hem beloofd was, maar hem nog niet toebehoorde. Samen met Isaak en Jakob, mede-erfgenamen van de belofte, woonde hij daar in tenten omdat hij uitzag naar een stad met fundamenteën, door God zelf ontworpen en gebouwd. Door haar geloof ontving ook Sara, hoewel ze onvruchtbaar was gebleven en niet meer in de bloei van haar leven was, de kracht om een kind te verwekken, en wel omdat ze vertrouwde op degene die de belofte had gedaan. Zij zijn in geloof gestorven; wat hun beloofd was, zagen ze geen werkelijkheid worden; ze hebben slechts een glimp ervan begroet en zeiden van zichzelf dat zij op aarde leefden als vreemdelingen en gasten. Ze keken reikhalzend uit naar een beter vaderland: het hemelse.

Door hun geloof konden Mozes' ouders hem na zijn geboorte drie maanden verborgen houden. Ze zagen wat een mooi kind het was en waren niet bang voor het bevel van de koning. Door zijn geloof weigerde Mozes, toen hij volwassen werd, aangesproken te worden als zoon van een dochter van de farao. Door zijn geloof verliet hij Egypte zonder angst voor de woede van de koning; hij volhardde, als zag hij de Onzienlijke. Door het geloof kon het volk door de Rode Zee trekken als over droog land. Door dat geloof vielen de muren van Jericho toen het volk er zeven dagen lang omheen getrokken was. Door haar geloof ontving de hoer Rachab de verkenners gastvrij in haar huis en is ze niet met de ongehoorzame bewoners van haar stad omgekomen.

Wat valt hier nog aan toe te voegen? De tijd ontbreekt me om te vertellen over Gideon en Barak, Simson en Jefta, David en Samuel, en over de profeten. Al deze mensen hebben de belofte niet in vervulling zien gaan omdat God voor ons iets beters had voorzien, en hij hen niet zonder ons de volmaaktheid wilde laten bereiken.

Overweging

1.

Naamloos schooiert liefde langs de wegen, maar vindt in mensen rust en duur. Tallozen, 'een wolk van getuigen' schrijft de auteur van de Hebreëënbrief, 'die ons omringt', tallozen die ons zijn voorgaan en die nog na ons zullen komen. Ontelbaar verschillende manieren om een woon- en verblijfplaats van liefde te zijn – en wij ergens daartussen. Als ik wel eens het beklemmende gevoel heb alleen te staan voor de grote vragen van het leven, dan denk ik aan wat klassiek 'de gemeenschap der heiligen' heet, een heel concreet denk ik dan geregeld aan deze kerk, aan dit gebouw. Ik denk aan degenen die hier op de muren en in de ramen zijn afgespeeld, hun verschillen en hun verbondenheid. Ik denk aan Martinus de Porres, de eerste niet-blanke die op het Amerikaanse continent die als heilige vereerd werd; Martinus die bescheiden het klooster schoon hield, maar naar wie meer mensen toekwamen om raad te vragen dan naar zijn geleerde medebroeders in het klooster van Lima die hij scheerde en verpleegde als ze ziek waren. En ik denk aan Catharina van Siëna, de zelfbewuste dochter van de middenstander, die zonder scrupules de gewoonte had om te proberen zelfs God voor het blok te zetten, en haar zin te laten doen. Die bijvoorbeeld bad:

Macht van de eeuwige Vader,
Wijsheid van jouw eniggeboren Zoon,
Mildheid van de heilige Geest,
gloed en afgrond van liefde.
Jij weet hoe,
Jij kunt en Jij wilt.

Ik vraag je daarom met aandrang:
wees de wereld genadig
en doe in jouw kerk heropleven,
het vuur van de liefde,
de vrede en de eenheid.

Ik wil niet dat Jij nog langer talmt.

Twee gestalten onder zeer vele meer, waarin dezelfde liefde op geheel verschillende, steeds unieke wijze rust en duur vond. Twee gestalten temidden van een eindeloze gemeenschap van mensen, die oneindig van hen verschilden en verschillen, maar waarmee zij toch verbonden zijn.

Deel zijn van een gemeenschap van goedgebekten en stotteraars, van twijfelaars en mensen die altijd meteen weten wat er gedaan moet worden, van mensen die als het nodig is altijd geld weten te vinden en mensen die van de hand in de tand leven, één gestalte te zijn in een menigte van mensen afkomstig uit alle volkeren, sprekers van alle talen, met alle dekbare en ondenkbare hebbelijkheden en onhebbelijkheden, met grote kwaliteiten en diepe gebreken: deel zijn van deze gemeenschap is een grote troost. Een gemeenschap waar niemand hoeft te zijn als de ander, waar niemand de maat wordt genomen of gezien wordt als buitenbeentje, waar goed leven in verbondenheid geen te bereiken doel is, maar steeds opnieuw een gave: de kerk is waarachtig kerk waar ze zo'n gemeenschap is. En af en toe is zij zo'n gemeenschap, in mijn ervaring, en waar ze dat is, is ze teken van de God die zij belijdt, een God die niet alleen liefheeft, maar die zichzelf gevende liefde is.

In een dergelijke gemeenschap hoef je de zin van je leven niet te vinden, hoef je anderen niet te dwingen ze zijn zoals jij denkt dat het goed is. In een dergelijke gemeenschap kun je in alle rust je eigen gebrekkigheid en je eigen schuld onder ogen zien, wetend van genade en erbarming, ook voor jou.

2.

In een verhaal getiteld 'Openbaring' vertelt de Amerikaanse schrijfster Flannery O'Connor hoe de hoofdpersoon, Mrs. Turpin, die precies weet hoe je een goed en zinvol leven leidt en niet aarzelt anderen te laten merken wat ze vindt van armoedzaaiers en negers, van mensen met een handicap en mensen die niet helemaal bij hun volle verstand zijn – Mrs. Turpin krijgt tijdens een uit de hand lopende woordenwisseling in de wachtkamer van de dokter door één van de aanwezigen een boek naar het hoofd geslingerd en haar wordt toegevoegd: 'Ga terug naar de hel waar je vandaan komt, oude wrattenzwijn.' Ze wijst deze boodschap verontwaardigd van de hand, maar hij heeft haar diep geraakt. Als ze weer thuis is op haar boerderij en de varkens schoonspuit, zoals elke avond, protesteert zij hardop tegen God die haar deze vernedering heeft aangedaan en roept hem ter verantwoording, steeds harder en feller. Totdat de scène omslaat:

'Toe maar', schreeuwde ze, 'ga je gang maar, noem mij maar een zwijn. Noem me nog maar een keer een zwijn. Een wrattenzwijn uit de hel.' Een vervormde echo keerde naar haar terug. Een laatste golf van woede schudde haar door elkaar en ze brulde: 'Wie denk je wel dat je bent?'

Alles, het veld en de donkerrode lucht, laaide één moment op met een transparante intensiteit. De vraag weerklonk over het veld tot aan de overkant van de weg en de katoenplanten, en keerde vervolgens naar haar terug, zo duidelijk als een antwoord afkomstig van gene zijde van het bos.

Zij opende haar mond, maar er kwam geen geluid uit.

Dan, als een monumentaal standbeeld dat tot leven kwam, boog ze haar hoofd en staarde in het varkensverblijf naar de zwijnen, alsof daar de kern van het mysterie te vinden was. Ze waren allemaal in één hoek gaan liggen, rondom de oude zeug die zachtjes knorde.

Totdat de zon uiteindelijk achter de bomen gleed, bleef Mrs. Turpin daar staan, met haar blik op hen gericht alsof zij ondoorgrondelijke, levengevende kennis tot zich nam. Tenslotte hief zij het hoofd. Er was alleen een paarse streep in de lucht die een groot donkerrood vlak doorsneed en alsof hij als het verlengde van de weg naar de neerdalende duisternis leidde. Met een priesterlijk en plechtig

gebaar hief zij haar handen vanaf de zijkanten van de stal omhoog. Er kwam een visionaire glans in haar ogen.

Ze zag de streep als een grote ophaalbrug die vanaf de aarde door een vuurzee omhoog leidde. Eroverheen bewoog zich een grote menigte zielen in de richting van de hemel. Er waren hele hordes armoedzaaiers, voor het eerst van hun leven schoongewassen, en hele benden negers in witte gewaden, en hele bataljons mismaakten en gekken die schreeuwden, in hun handen klaptten en sprongen als kikkers. Aan het einde van de optocht liep een groep mensen die zij onmiddellijk herkende als degenen die, zoals zij, van alles een klein beetje hadden en het godgegeven verstand om er gebruik van te maken. Ze leunde naar voren om hen van dichterbij te bekijken. Ze marcheerden met grote waardigheid achter de anderen aan, zoals altijd degenen die zich verantwoordelijk achtten voor orde, het gezonde verstand en fatsoenlijk gedrag. Ze waren de enige die zuiver zongen. Toch kon zij aan hun geschokte en veranderde gezichten zien dat zelfs hun deugden waren weggebrand.

Na een ogenblik verdween het visioen, maar zij bleef waar ze was, onbeweeglijk.

In de bossen rondom haar waren de onzichtbare krekels begonnen op te klinken, maar alles wat zij hoorde waren de stemmen van de zielen die ophoog klommen naar de sterrenhemel, en alleluja zongen.

3.

'Wie denk je wel dat je bent': als een boemerang keert die vraag naar Mrs. Turpin terug. Wie denk *jij* wel dat je bent, tussen al degenen waarvan je afstand probeert te houden, verbonden met degenen waar je op neerkijkt, delend in dezelfde ruimte met degenen waar je bang voor bent dat zij in hun zwakheid misschien wel een spiegel zijn van wie jij ten diepste bent. Wie denk *jij* dat *jij* bent?

Flannery O'Connor werd in 1925 geboren en stierf in 1964, slechts 39 jaar oud. Zij was afkomstig uit wat zij zelf later zou aanduiden als een 'zeer modderige en mestige' uithoek in het Zuiden van de Verenigde Staten, en net toen ze na haar studie een beetje succes begon te krijgen als schrijfster, bleek ze de chronische ziekte te hebben waaraan haar vader overleden was en die ook haar dood zou worden. Ze zou de rest van haar leven op de geïsoleerde boerderij van haar moeder wonen. Dat was op zich al meer dan genoeg geweest om haar het gevoel te geven zich als 'vreemdeling en gast' te beschouwen, in de woorden van de Hebreeënbrief, maar O'Connor was bovendien een overtuigd katholiek in een heel erg anti-katholieke omgeving. Het lijkt erop dat haar lotgevallen in haar de diepe overtuiging heeft doen postvatten dat mensen zelf hun leven niet kunnen maken, de zin van hun leven niet op eigen kracht kunnen vinden. Mensen hebben de onuitroeibare neiging zich in zichzelf op te sluiten, in hun eigen gelijk en in hun zelfbedachte normen. Gelukkig wordt deze geslotenheid opengebroken. Voor Flannery O'Connor is het feit dat het leven nooit loopt zoals je denkt een teken van hoop. Het is een teken van het feit dat we niet aan onszelf zijn overgeleverd, maar dat de God waar de Bijbelse verhalen over spreken bij ons betrokken is. Dat, en alleen dat is volgens O'Connor onze redding.

4.

Volgens het evangelie van Matteüs vertelde Jezus de volgende gelijkenis:

Het is met het koninkrijk van de hemel als met een schat die verborgen lag in een akker.

Iemand vond hem en verborg hem opnieuw,
en in zijn vreugde besloot hij alles te verkopen wat hij had
en kocht die akker (Matteüs 13, 44)

Meestal wordt deze parabel uitgelegd als aansporing aan degenen die Jezus willen navolgen om zich met alles wat ze in zich hebben te richten op het koninkrijk van de hemel dat hij verkondigde, en daarvoor al het andere op te geven. Het ligt echter in de lijn van het verhaal van Flannery O'Connor dat we lezen om te denken dat wij misschien de schat zijn en onze wereld de akker die door God met zijn laatste geld is gekocht. Zozeer worden wij bemind, zozeer wordt ons een leven gegund in de

ruimte van liefde en betrokkenheid. We hoeven de zin van ons leven niet te zoeken, laat staan dat we het moeten vinden. Ons leven is geen project en wij hoeven niet te zorgen dat het succesvol is en het heil van de wereld rust niet op onze schouders. We hoeven geloof, hoop en liefde niet hoog te houden, we hoeven alleen maar een plaats te zijn waar het geloof, de hoop en vooral de liefde voet aan de grond kunnen krijgen. Een plaats, onder vele, gedragen door velen, voorgegaan door velen, gevolgd door velen. We zijn als een schat in de akker en we hoeven onszelf niet op te graven, We zijn al lang gevonden, we worden bemind, we zullen ten volle leven. – Dat het zo mag zijn.

Slot

uit het evangelie volgens Matteüs:

Jezus zei: 'Het koninkrijk van de hemel lijkt op zuurdesem die door een vrouw met drie zakken meel werd vermengd tot alle meel doordesemd was.'

Voorbeden

Bidden wij dan
dat wij doordesemd worden
met het geloof, de hoop en de liefde,
wat wij ons gedragen weten door de genade,
door de erbarming en betrokkenheid
dat we ons gericht weten op de toekomst
die van God komt.

Zo bidden wij:

O Heer God, erbarmend, genadig, lankmoedig - aanv. 46

Wij bidden jou, God, om uitzicht,
om inzicht en doorzicht,
om openheid voor jouw toekomst.
Wij bidden dat jij de pansering van onze angst doorbreekt,
dat jouw licht ons tot zien,
dat jouw woord ons tot horen brengt,
jouw aanwezigheid ons de moed geeft tot overgave en geloof.

Zo bidden wij:

O Heer God, erbarmend, genadig, lankmoedig

Wij bidden jou, God, om nabijheid,
van ons aan elkaar,
van jou aan ons,
van ons aan jou.
Laat ons niet aan onszelf over,
maar vervul ons verlangen om liefde te geven en liefde te krijgen
om in jouw ruimte van liefde te wonen.

Wij bidden jou, God, voor wat in ons leeft,

voor wat ons bezighoudt en verontrust,
voor wat ons tot vreugde stemt....

Zo bidden wij:

O Heer God, erbarmend, genadig, lankmoedig

zegenbede

Bidden wij tot slot
om God zegen over onze wereld en ons leven,
over deze dag, over deze week en over al onze dagen.

De Machtige zegene en behoede ons,
de Barmhartige doe haar aangezicht over ons lichten
en zij ons genadig,
de Nabije verheffe zijn aangezicht over ons,
en geve ons vrede.

Amen